

Arkivnr: 2014/1442-5

Saksbehandlar: Anna Elisa Tryti

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Kultur- og ressursutvalet		03.06.2014
Fylkesutvalet		19.06.2014

Premiss: Kultur - Regional kulturplan for Hordaland 2015 – 2015 – museum og kulturminnevern, arkiv, kunstproduksjon og kulturformidling, bibliotek, fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv – vedtak av høyringsforslag

Samandrag

I samsvar med regional planstrategi for 2010-2014 er det utarbeidd høyringsforslag for regional kulturplan for Hordaland 2015-2025. Planprogram for Regional kulturplan 2014-2024 vart vedteke av Fylkesutvalet 22. november 2012. Planen vert lagt fram for fylkestinget 9.-10. desember 2014. Fylkesrådmannen tilrår difor at planperioden vert endra i høve planprogrammet til 2015-2025.

PREMISS: KULTUR er Hordaland sin samla politikk for kultur fram mot 2025, og inkluderer heile spekteret i kulturlivet: museum og kulturminnevern, arkiv, kunstproduksjon og kulturformidling, bibliotek, fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv. PREMISS: KULTUR er fem planar i eitt grep – og ein pilot i nasjonal samanheng.

Regional kulturplan for Hordaland 2015-2025 er ein regional plan etter plan- og bygningslova § 8-1. Den skal leggjast til grunn for verksemda til regionale organ og for kommunal og statleg planlegging i regionen (§ 8-2). I samsvar med Plan- og bygningslova omfattar planen heile kultur- og idrettsfeltet i Hordaland, også verksemd som ligg utanfor fylkeskommunen sitt ansvarsområde. Planen skal vere eit samordnande styringsdokument for alle dei tre forvaltingsnivåa og peike ut retninga for ein offensiv kultur- og idrettspolitik i Hordaland fylke.

Regional kulturplan erstattar Fylkesplan for Hordaland 2005-2008, Regional plan for museum 2011-2015, Fylkesdelplan for kulturminne 1998-2010, Fylkesdelplan for biblioteka i Hordaland 2007-2010 og Fylkesdelplan Fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv 2008-2012.

Fylkesutvalet skal no gjere vedtak om at høyringsforslag vert sendt på høyring og lagt ut til offentleg ettersyn.

Visjonen for Regional kulturplan er å vidareutvikle Hordaland som ein leiande europeisk kulturregion. Visjonen gjev uttrykk for ein ambisjon om å vere grenseoverskridande og nyskapande med risikovilje og å ta vare på og utvikle verdiar. Visjonen føreset auka statlege, regionale og kommunale ressursar og samordning av ressursar på tvers av sjangrar, verksemdar og forvaltningsnivå. Kultur- og naturarv skal ivareta, tradisjonar vidareutviklast og utfordrast, nye uttrykk skal skapast.

Planen har fire gjennomgåande hovudtema, felles for alle fagområda; endringar i busetnad og infrastruktur, formidling og deltaking, verdiskaping og samordning og samhandling. Utover dette omskriv planen særskilte kulturpolitiske utfordringar for dei ulike fagområda og foreslår innsatsområde og handlingsplan både for dei

felles tema og for fagområda. Handlingsprogrammet rullerast kvart fjerde år og justerast årleg i samband med Hordaland fylkeskommune sin budsjettprosess

Fylkesrådmannen tilrår at forslag til Regional kulturplan for Hordaland 2015-2025 vert lagt ut på høyring, med høyringsperiode 23. juni til 26. september. Det vert arrangert innspelskonferanse for heile Hordaland i Bergen 20. august.

Forslag til innstilling

Fylkesutvalet vedtek i medhald av plan- og bygningslova § 8-3 å sende på høyring og legge ut til offentlig ettersyn forslag til *Regional kulturplan for Hordaland 2015-2025*. Høyringsperioden vert 23. juni til 26. september 2014.

Johnny Stiansen
fung. fylkesrådmann

Anna Elisa Tryti
fylkesdirektør kultur og idrett

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Fylkesrådmannen, 27.05.2014

Bakgrunn

PREMISS KULTUR: Regional kulturplan for Hordaland 2015-2025 er forankra i *Regional planstrategi for Hordaland 2010-2012*. Fylkestinget oppnemnde Nils Marton Aadland til saksordførar 13.03.2012, og planprogrammet vart vedteke av Fylkesutvalet 22.11.2012.

Fylkesutvalet skal no gjere vedtak om å leggje planen ut på høyring, etter tilråding frå Kultur- og ressursutvalet. Det vert tilrådd høyring i perioden 23. juni til 26. september 2014.

Etter framdriftsplanen vedtek Fylkestinget *Regional kulturplan for Hordaland 2014-2024* i 9.-10. desember 2014. Vedtaket vert gjort etter tilråding frå Kultur- og ressursutvalet.

Rammer og verknad

PREMISS KULTUR: Regional kulturplan for Hordaland 2015-2025 er ein regional plan etter plan og bygningslova § 8-1. Den skal leggst til grunn for verksemda til regionale organ og for kommunal og statleg planlegging i regionen (§ 8-2). Mål, retningslinjer og handlingsprogram i planen skal vere førande for fylkeskommunen og statlege og regionale organ i fylket når det gjeld verksemdplaner, forvaltningsvedtak og budsjett. Planen er difor ein plan som skal legge premiss for alle dei tre forvaltningsnivåa og ikkje berre for fylkeskommunen.

Regional kulturplan erstattar Fylkesplan for Hordaland 2005-2008, Regional plan for museum 2011-2015, Fylkesdelplan for kulturminne 1998-2010, Fylkesdelplan for biblioteka i Hordaland 2007-2010 og Fylkesdelplan Fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv 2008-2012.

Visjon, føremål og mål for planen

Regional kulturplan inneheld visjon, mål og prioriteringar med innsatsområde. Konkrete tiltak finst i det fireårige handlingsprogrammet, som skal rullerast kvart fjerde år og justerast årleg i samband med Hordaland fylkeskommune sin budsjettprosess.

Hovudføremålet med planen er å skape grunnlag for ein offensiv og langsiktig kulturpolitikk med føreseielege rammer, internt i fylket og i høve eksterne aktørar.

Visjonen og hovudmåla for *PREMISS KULTUR: Regional kulturplan 2015-2025* er:

Hordaland skal vere ein leiande europeisk kulturregion

1. *Kulturpolitikken skal fremje demokrati og ytringsfridom*
2. *Hordaland skal ha eit rikt, aktivt og mangfaldig kulturliv, med tilgang for alle*
3. *Kultur skal vere integrert i utviklinga av alle samfunnsområde, med kvalitet i både tradisjonar og nyskaping*
4. *Hordaland skal ha eit sterkt, profesjonelt kulturliv som fremjar skapande og frie kunstuttrykk*
5. *Kulturpolitikken skal identifisere og styrke miljø og aktivitetar der Hordaland kan vere leiande*
6. *Hordaland skal ha ein offensiv kunst- og kulturpolitikk, som motverkar sentralisering av makt og midlar til Oslo*

Barn og unge har eit spesielt fokus innan alle målområda og er eit gjennomgåande tema i planen.

Regional kulturplan legg til grunn at kultur har sin klare eigenverdi og er ein viktig utviklingsfaktor innan alle samfunnsområde. Kulturpolitikken skal fremje demokrati og ytringsfridom

I Hordaland skal kulturpolitikken vere ein grunnleggande premiss for samfunnsutviklinga. Kultursatsinga skal fremje utvikling og livsfremjande aktivitetar hos det enkelte mennesket, i samfunnet og ha virkemiddel for å ta vare på og utvikle verdiar og ressursar. Kultur- og idrettspolitikken skal sikre ein sterk kulturell

infrastruktur av kultur- og idrettsarenaer ute og inne og eit allsidig aktivitetstilbod der folk bur og arbeider. Innbyggarane i heile fylket skal ha tilgang på eit rikt og mangfaldig kulturliv.

Kultur er eit av dei mest sentraliserte politikkområda i Noreg. Det er naturleg at hovudstaden har viktige hovudstadsfunksjonar også på kulturfeltet, men det trengst fleire, tunge kulturelle sentra i landet, som byr Osloregionen konkurranse på kvalitet, nyskaping, merksemd og statlege midlar. Hordaland er eit sterkt kulturfylke og bør gjere kravet om tunge kulturelle sentra i heile landet til felles sak med andre fylke.

Den sterke satsinga på Oslo som hovudarena for den statlege kultursatsinga, er med og utarmar det regionale kulturarbeidet, og svekkar det mangfaldet sterke og ulike regionar kan framvise. Fylkeskommunen har eit særleg ansvar for å sjå dei ulike ressursane i samanheng, for å styrke samvirket mellom forvaltningsnivåa og mellom offentleg, privat og frivillig sektor. Fylkeskommunen bør ta eit samlande grep i høve kommunane, og der statlege verkemidlar er spreidde på fleire departement utan heilskapleg ansvar. Fylkeskommunen bør ha eit særleg ansvar for å fremje ein sektorovergripande kulturpolitikk.

Kulturplanen gjev grunnlag for prioriteringar i den fylkeskommunale kultur- og idrettssatsinga og for den samla kulturpolitiske satsinga i fylket. Planen skal sikre mangfald, men også spissing av satsingar og verkemiddel. Planen bygger på regionale føresetnader og skal styrke Hordaland som kulturelt kraftsenter nasjonalt og internasjonalt. Eit viktig siktemål er å identifisere dei områda Hordaland kan posisjonere seg på.

Kunnskapsgrunnlag

Regional kulturplan 2014-2024 skal legge til rette for ein kunnskapsbasert kulturpolitikk. Faktagrunnlaget er undersøkingar og analysar, offentlege utgreiingar og rapportar. Det har vore gjort fleire undersøkingar som ein del av arbeidet med planen.

I juni 2013 vart det gjennomført ei omfattande undersøking om kulturinteresse- og kulturaktivitet i Hordaland. I samarbeid med Respons Analyse vart det gjennomført 2100 telefonintervju med eit representativt utval av innbyggjarar i Hordaland. Mellom desse var eit ekstra utval i aldersgruppa 16 – 19 år. Fylket vart delt inn i 8 regionar. Resultata gjev eit godt bilete av interesse for og bruk av kultur i Hordaland. Undersøkinga er publisert i AUD-rapport nr. 10 – 13 «Den store kultur- og idrettsundersøkinga 2013. Kunnskapsgrunnlag for regional kulturplan 2014 – 2024»

Vidare vart det føreteke ei analyse av offentleg pengebruk til kulturføremål i Hordaland. Statleg, fylkeskommunal og kommunal sektor vart gjennomgått, og det vart gjort ei fordeling etter kommunen der pengane blir brukt. Undersøkinga er publisert i AUD-rapport nr 8 – 13 «Oversikt over offentleg støtte til kulturføremål i Hordaland. Kunnskapsgrunnlag for regional kulturplan».

Lovverk, stortingsmeldingar, internasjonale konvensjonar, nasjonale strategiar, regionale planar og ulike undersøkingar har lagt føringar for arbeidet med planen. I tillegg har det vore teke omsyn til kommunale planar innan kultur- og idrettsfeltet.

Utviklinga av kunnskap for å kunne vurdere status og utfordringar på kulturfeltet, er ein kontinuerleg prosess. Utvikling av oppdatert og utvida kunnskap er foreslått som tiltak i planen. Kapittel tre i planen om kulturstatus for Hordaland vil kunne bli oppdatert før handsaming av planen i fylkestinget.

Regional kulturplan for Hordaland 2015-2025

Kulturpolitikken inngår i ein vidare samfunnssamanheng. Sentrale problemstillingar i planen vil vere kva dei forventa samfunnsendingane vil tyde for utfordringar og prioriteringar innan kultur og idrett.

Regional kulturplan er eigentleg fem planar i eitt. Det er eit nasjonalt pilotprosjekt å samle alle fagområda i ein regional plan etter plan- og bygningslova. Planen er eit viktig og etterlyst verktøy for å auke samordninga mellom forvaltningsnivåa.

Planen har 6 kapittel:

Kapittel 1 Ein leiande europeisk kulturregion

Kapitlet gjer greie for føremål og rammer for planen, kulturomgrep, visjon og kulturpolitiske mål for Hordaland.

Kapittel 2 Offentleg arbeidsdeling på kulturfeltet

Kapitlet tek for seg forankringa av kulturpolitikken og går gjennom ansvar og arbeidsoppgåver for dei tre forvaltningsnivåa, staten, kommunane og fylkeskommunane. Kapitlet går også gjennom verkemiddel og støtteordningar. Dette gjev føringar for den gjennomgangen av driftsmottakarar som vil verte gjort fram mot handsaming av planen etter høyringsrunden.

Kapittel 3 Kulturstatus Hordaland

Kapitlet tek for seg offentleg pengebruk og budsjett og gjer greie for spørjeundersøkingar som er gjennomført under planarbeidet. Kapitlet vil bli fortløpande oppdatert i planperioden.

Kapittel 4 Kulturpolitiske utfordringar

Planen har fire gjennomgåande hovudtema, felles for alle fagområda: endringar i busetnad og infrastruktur, formidling og deltaking, verdiskaping og samordning og samhandling. Utover dette omskriv planen særskilte kulturpolitiske utfordringar for dei ulike fagområda og foreslår innsatsområde og handlingsplan både for dei felles tema og for fagområda.

Kapittel 4 gjev ei skildring av viktige utfordringar og status innan dei fire felles temaene i planen og fagområda kulturminnevern og museum, arkiv, kulturformidling og kunstproduksjon, bibliotek og fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv.

Kapittel 5 Innsatsområde

Kapitlet gjer greie for foreslåtte innsatsområde og tiltak innan dei fire felles temaene og fagområde. Tiltaka vert presisert i handlingsprogrammet som følgjer planen.

Planen har fire gjennomgåande hovudtema, felles for alle fagområda: endringar i busetnad og infrastruktur, formidling og deltaking, verdiskaping og samordning og samhandling. Utover dette omskriv planen særskilte kulturpolitiske utfordringar for dei ulike fagområda og foreslår innsatsområde og handlingsplan både for dei felles tema og for fagområda.

Kapittel 6 Planprosessen

Kapitlet gjer greie for planprosess og medverknad.

Handlingsprogram

Det er utarbeidd eit handlingsprogram for gjennomføring av planen for heile planperioden. Det er foreslått 39 innsatsområder i planen, fordelt på felles tema og dei fem fagområda. I høyringsperioden vil det verte etterspurt synspunkt på prioritering av tiltak for dei fire første åra i planperioden. Handlingsprogrammet skal rullerast kvart fjerde år og justerast årleg i samband med Hordaland fylkeskommune sin budsjettprosess

Organisering og medverknad

Nils Marton Aadland (H) har vore saksordførar, og følgd planarbeidet, delteke i plankomiteen etter behov og orientert om planarbeidet i ulike politiske organ og offentlege samanhengar.

Kultur- og ressursutvalet har vore styringsgruppe for planarbeidet, og har hatt til oppgåve å gje innstilling til fylkesutvalet om planprogram, planforslag og planvedtak, følgje planarbeidet gjennom meldingar,

orienteringar og deltaking i innspelsmøte, gje politiske styringssignal og mandat til arbeidsgruppa.og føreslå mindre endringar i framdrift og planprogram etter behov.

Plankomiteen har vore samansett av: Fylkesdirektør kultur og idrett Anna Elisa Tryti (leiar), fylkesbiblioteksjef Ruth Ørnholt, fylkesarkivar Anne Aune, fylkesidrettssjef Britt Karen Spjeld, fylkeskonservator Per Morten Ekerhovd, utviklingssjef/seksjonsleiar for seksjon for kunst og kulturformidling Ronny Skaar. Knut Markhus var sekretær for planarbeidet i perioden frå november 2012 til mars 2014. I innspurtsfasen har fylkesbiblioteksjef Ruth Ørnholt vore sekretær for planarbeidet.

Fem faggrupper, med brei representasjon frå heile kulturfeltet har utgreidd fagområdet og gjeve tilråding til plankomiteen, kome med faglege innspel til planen, bidrege til å konkretisere mål, visjon, prioriteringar, tiltak på fagområda, handlingsprogram. Arbeidet i faggruppene har i hovudsak gått føre seg på tre temasamlingar i Bergen.

Ei breitt samansett referansegruppe på 77 personar har gjeve råd til planarbeidet. Referansegruppa har hatt ei eiga ungdomsavdeling med 12 personar. Referansegruppa har kome med innspel gjennom ei spørjeundersøking i november 2013 og vorte orientert om planarbeidet og kome med innspel på eige initiativ.

Kultur- og ressursutvalet har gjennomført fem regionale innspelsmøte der kommunar og representantar for kultursektoren elles har delteke. Møta vart haldne i Lindås, Fjell, Kvam, Stord og Bergen. Gjennom desse fem samlingane har alle dei 33 kommunane og kulturlivet i Hordaland vore inviterte. Ei stor mengd innspel kom inn på og i etterkant av møta.

I tillegg har det gjennom heile planprosessen vore gjennomført møte med kommunar, institusjonar, statlege organ, bransjnettverk, lag, organisasjonar og private aktørar.

Evaluering av mottakarar av driftstilskot

I budsjettet for 2014 for Hordaland fylkeskommune står det: «Fylkeskommunen mottar søknader frå fleire institusjonar og organisasjonar som vil inn på driftsbudsjettet. I ny regional kulturplan skal det gjerast full gjennomgang av tilskotsordningar og tilskotsmottakarar.» I høyringsperioden vil det bli gjennomført ei spørjeundersøking i høve dei institusjonane og organisasjonane som mottok driftsstønad frå Hordaland fylkeskommune. Spørjeundersøkinga tek sikte på å klårlegge den regionale grunngevinga for tilskotet. Planforslaget legg i kapittel 2.5 fram kriteria for fylkeskommunal driftsstøtte til kulturlivet. På bakgrunn av undersøkinga, vil det verte utarbeidd ein rapport som vil vere grunnlaget for tilråding om driftstilskot for 2016.

Fylkesrådmannens vurdering

Fylkesrådmannen tilrår at styringsgruppa sitt forslag til PREMISS: KULTUR *Regional kulturplan for Hordaland 2015 – 2025* vert lagt ut på høyring med høyringsperiode 23. juni til 26.septembert 2014.

Plan- og bygningslova set krav om minimum seks veker høyringsperiode. Grunna sommarferie og planen sitt omfang vert det tilrådd ein høyringsperiode på 14 veker.

Høyringsinnspel skal innarbeidast i planen slik at ein kan leggje fram sak til fylkestinget i desember.

Planarbeidet er gjennomført i samsvar med planprogrammet og byggjer på eit godt kunnskapsgrunnlag. Plandokumentet presenterer dei aktuelle utfordringar og vurderingar på ein god måte og er i samsvar med krav i plan- og bygningslova for utarbeiding av regional plan.